

Høringssvar til Kvalitetsløftet (endringer i barnevernsloven)

2. mai 2025

Om stiftelsen CRUX

CRUX er en landsomfattende ideell og diakonal stiftelse med rundt 600 ansatte og 150 frivillige. CRUX er en av de større ideelle leverandørene innen barnevernsinstitusjoner. I tillegg driver stiftelsen spesialiserte fosterhjem og hjelpetiltak på kommunalt nivå. CRUX har institusjoner innen rus- og avhengighetsbehandling (TSB) og psykisk helsevern, samt oppfølgingssentre for mennesker utenfor arbeidslivet. Vi har også tilbud til mennesker med utviklingshemming og ett Sentre for foreldre og barn.

Stiftelsen CRUX takker for muligheten til å sende innspill til Kvalitetsløftet. Overordnet vil vi uttrykke støtte til retning og intensjon.

De siste årene har det kommet store utredninger, reformer og endringer i barnevernet. Kunnskapsgrunnlaget har økt betydelig, noe som er bra. Fremover er det viktig med tydelige politiske signaler om retningen for barnevernet, og god implementering av foreslåtte tiltak. Kommunene må også sikres nok ressurser til å løse oppdragene.

Institusjonsbarnevernet må ha nok beredskap

Beredskap: Virkes høringssvar uttrykker bekymring for beredskapskapasiteten. Vi støtter dette. Det bør bygges opp mer kapasitet, både i offentlig egenregi og hos ideelle/private. For at barn skal få et tilpasset tilbud når de trenger det, må samfunnet tåle at noen plasser tidvis står ledige. Det er viktig med langsiktige, garanterte avtaler som skaper forutsigbarhet både for myndighetene, tjenesteleverandørene samt ansatte.

Det er også viktig med en tydelig og oppdatert plan («forsyningsplanen»), som viser hva staten skal håndtere selv og hvilke tilbud de ideelle skal levere. Forutsigbare

rammebetingelser og langsiktighet er viktig for ideelle leverandører, som ikke har tilgang til ekstern risikokapital.

Innretting: Kvalitetsløftet skisserer et fleksibelt og mindre differensiert institusjonstilbud, med større og mer fleksible institusjoner som kan ta imot barn med ulike utfordringer i ulike avdelinger. Vi støtter intensjonen om større fleksibilitet i tilbudet og at barn ikke skal flytte unødige. Med en slik endring, understreker vi viktigheten av å levere forsvarlige tjenester. Oppmykning i regelverk fordrer at det er god dialog mellom oppdragsgiver og leverandør og at det gjøres gode skjønnsmessige vurderinger. Dette må sees i sammenheng med mulighet til å kunne la noen plasser stå tomme, dersom barnets beste tilsier dette. Dette forutsetter også god tverrfaglig kartlegging av barnets behov i forkant, og tilgang til ambulante helseteam, slik det er foreslått.

Kompetansekrav bør bestå

Regjeringen foreslår at kravet om mastergrad i det kommunale barnevernet avgrenses til ledere og stedfortredere og at kravet om bachelorgrad i barnevernsinstitusjonene suppleres med flere måter å oppfylle kravet på. Selv om det er krevende å oppnå kompetansekravene, mener vi at det må være høye ambisjoner for barnevernet. Vi støtter derfor ikke lempingen av kompetansekravene slik det er foreslått.

Barnevernet jobber med barn i svært sårbare livssituasjoner. Barnevernet strever både med tillit hos enkelte grupper, med høy turnover og med kritiske medieoppslag. Vi må sikre et robust barnevernssystem. Da må vi sikre at hjelpen som tilbys er basert på solid faglig kunnskap og refleksjon. Mange barn i barnevernet har komplekse behov, og det krever fagpersoner med både høy faglig kompetanse, relasjonskompetanse og systemforståelse. En faglig sterk barnevernstjeneste bidrar til bedre vurderinger, tryggere relasjoner og mer treffsikre tiltak.

Vi vil understreke at ansatte med lang praksiserfaring og annen utdanning er svært verdifulle for både tjenestene og institusjonene. Samtidig er barnevernets oppdrag så komplekst at det bør være en høyere andel enn i dag som har høy formell utdannelse. Et barnevern med

ambisjoner om kvalitet må også bygge status og attraktivitet rundt yrket. Å senke kompetansekravene sender motsatt signal og kan forsterke rekrutteringsutfordringene på sikt. Vi mener også at det sender et uheldig signal dersom kravene reduseres.

Forebygging må styrkes

Riksrevisjonens siste rapport om barnevernet viser at forebyggende arbeid utøves forskjellig og at kommunene i ulik grad har kommet i gang med barnevernsreformen. Menon Economics og NTNU Samfunnsforskning finner det samme. Som leverandør innen hjelpetiltak, institusjon og spesialiserte fosterhjem erfarer vi at noen kommuner er svært presset på ressurser og at flere barn ikke har fått tilbud om hjelp som står i forhold til familiens belastninger. Mange barn har sterke smerteuttrykk når de kommer til oss.

Det er positivt at Kvalitetsløftet understreker behovet for mer statistikk om effekt av ulike hjelpetiltak og veiledning om beste praksis. Barn og familier må få tilgang til kunnskapsbaserte hjelpetiltak. Tid, relasjoner og tillit er sentrale komponenter i hjelpearbeid, og ideell sektor kan ha en viktig rolle i å utfylle kommunenes forebyggende arbeid.

Spesialiserte fosterhjem bør ha bistandsplikt

Vi vil gi honnør for å styrke de økonomiske rettighetene til fosterforeldre og gi dem større myndighet. Vi håper dette vil bidra til at flere familier blir villige til å påta seg et av samfunnets viktigste oppdrag. Lovendringene er viktige skritt i riktig retning for å skape mer stabilitet for barn i fosterhjem.

Samtidig savner vi en lovfestet bistandsplikt på spesialiserte fosterhjem. I dag venter 360 barn på å få plass i et fosterhjem. Det er en svært alvorlig krise, som kan få store konsekvenser for det enkelte barnet på sikt.

Et samlet fagfelt – både offentlige og ideelle aktører – er tydelige i sitt budskap: bistandsplikten må på plass for at barn med store og sammensatte behov skal få muligheten til å vokse opp i et stabilt hjem, og ikke fortsette å ha livet sitt på vent. Vi er derfor glade for

at Stortinget har vedtatt at dette skal utredes. Men vi finner det ikke igjen i meldingen, og det bekymrer oss.

For noen av de mest sårbare barna – barn med omfattende helse- og omsorgsbehov – er spesialiserte fosterhjem et viktig alternativ til institusjon. Denne boformen gir barna mulighet til å leve i en familiesituasjon, med tett oppfølging og rammer tilpasset deres behov. Det gir en mer normal hverdag i en ellers krevende livssituasjon.

Dette er komplekse oppdrag. Fosterfamiliene trenger et faglig fellesskap og stabil støtte for å kunne stå i oppgaven over tid. Når bistandsplikten mangler, blir det vanskelig å opprettholde og utvide tilbudet. Nye tall viser en reduksjon i antall spesialiserte fosterhjem. Resultatet er at barn mister muligheten til å få den tryggheten og kontinuiteten de har krav på.

Bistandsplikten er nødvendig for at spesialiserte fosterhjem skal bli prioritert. Tilbudet må sees i sammenheng med både kommunale fosterhjem og institusjoner – som del av et helhetlig barnevernssystem med barnets behov i sentrum.

Kommunale hjem kan støttes av ideelle

CRUX mener det er en god intensjon at flere kan få hjelp i kommunen. Virke løfter muligheten for at ideelle kan levere tjenester på feltet, eksempelvis kommunale botiltak med døgnbemanning. Vi støtter dette.

Sentre for foreldre og barn bør ha bistandsplikt

Sentre for foreldre og barn er et svært viktig tiltak for at barn skal få en god start på livet. Vi savner bistandsplikt for tilbudet i Kvalitetsløftet og vi understreker viktigheten av å bevare tilbudene fremover.

Mvh.

Jorunn H. Heggelund, generalsekretær i stiftelsen CRUX

Ingvill Elvestad Meltvedt, leder for kommunikasjon og samfunnskontakt i stiftelsen CRUX

